

ZAKON

O ELEKTRONSKIM OTPREMNICAMA

I. UVODNE ODREDBE

Predmet uređivanja

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se slanje, prijem, obrada, odbijanje, prihvatanje i predstavljanje elektronskih otpremnica u vezi sa kretanjem i inspekcijskim nadzorom kretanja dobara subjekata javnog sektora i subjekata privatnog sektora, kao i druga pitanja koja su od značaja za elektronske otpremnice.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na fizička lica koja nisu obveznici poreza na prihod od samostalne delatnosti u smislu zakona kojim se uređuje porez na dohodak građana.

Značenje pojedinih pojmova

Član 2.

Pojedini pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) sistem je informatičko-tehnološko rešenje za elektronske otpremnice kojim upravlja Centralni informacioni posrednik i preko koga se vrši slanje, prijem, evidentiranje, obrada i čuvanje elektronskih otpremnica i elektronskih prijemnica;

2) kretanje dobara je:

(1) svaka otprema dobara sa jednog mesta na drugo, u slučaju prometa čije je mesto u Republici Srbiji u smislu propisa kojima se uređuje porez na dodatu vrednost;

(2) otprema dobara sa jednog mesta na drugo u slučaju koji ne predstavlja promet u smislu propisa o porezu na dodatu vrednost, ukoliko se prevoz dobara u celosti ili delimično obavlja na teritoriji Republike Srbije;

3) subjekt javnog sektora ima značenje kako je propisano zakonom kojim se uređuje elektronsko fakturisanje;

4) subjekt privatnog sektora je obveznik poreza na dodatu vrednost, osim subjekta javnog sektora i prevoznika, kao i lice koje nije obveznik poreza na dodatu vrednost koje učestvuje u otpremi, kretanju ili prijemu dobara koji su akcizni proizvodi;

5) dobrovoljni korisnik sistema ima značenje kako je propisano zakonom kojim se uređuje elektronsko fakturisanje;

6) operater prevoza je lice koje po nalogu drugog korisnika sistema, u svoje ime i za račun nalogodavca evidentira kretanje dobara slanjem i primanjem elektronskih otpremnica i elektronskih prijemnica;

7) prevoznik je lice kojem je shodno nacionalnom zakonodavstvu države u kojoj se nalazi njegovo sedište, odnosno prebivalište odobreno obavljanje prevoza tereta, kao i lice koje obavlja prevoz tereta za sopstvene potrebe;

8) prevozno sredstvo je sredstvo prevoza koje koristi prevoznik u okviru kretanja dobara, u smislu odredaba ovog zakona;

9) elektronska otpremnica je isprava koja prati dobra koja se šalje radi evidentiranja kretanja dobara i koja je poslata i primljena preko sistema u strukturiranom formatu koji omogućava potpuno automatizovanu elektronsku obradu podataka;

10) elektronska prijemnica je dokument o kvalitativnom i kvantitativnom prihvatanju dobara koja se sačinjava i šalje na osnovu primljene elektronske otpremnice;

11) centralni informacioni posrednik je nadležna jedinica, u okviru ministarstva nadležnog za poslove finansija, koja upravlja sistemom i odgovorna je za njegovo funkcionisanje;

12) Zavod je Narodna banka Srbije – Zavod za izradu novčanica i kovanog novca Topčider;

13) pošiljalac elektronske otpremnice je subjekt javnog sektora, subjekt privatnog sektora, dobrovoljni korisnik sistema i operater prevoza, koji šalje elektronsku otpremnicu preko sistema;

14) primalac elektronske otpremnice je subjekt javnog sektora, subjekt privatnog sektora, dobrovoljni korisnik sistema i operater prevoza, koji prihvata ili odbija elektronsku otpremnicu preko sistema;

15) potvrda fizičkog prijema dobara je radnja kojom primalac elektronske otpremnice evidentira u sistemu da je isporuka izvršena u mestu i na adresi preuzimanja (istovara);

16) predstavljanje je radnja kojom korisnik sistema i prevoznik iz stava 1. tačka 7) ovog člana koji nije korisnik sistema, u postupku nadzora daje na uvid, odnosno pokazuje elektronsku otpremnicu, odštampani spoljni prikaz elektronske otpremnice ili elektronsku otpremnicu u papirnom obliku.

Na dobrovoljnog korisnika sistema i na operatera prevoza shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se primenjuju na subjekte privatnog sektora.

II. ELEKTRONSKA OTPREMNICA

Obaveza slanja elektronske otpremnice

Član 3.

Obavezu slanja elektronske otpremnice ima subjekt privatnog sektora i subjekt javnog sektora po osnovu svakog kretanja dobara nad kojima ima pravo raspolaganja, kao i operater prevoza po osnovu kretanja dobara nalogodavca.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, obaveza slanja elektronske otpremnice ne postoji za:

1) kretanje dobara koja se isporučuju preko prenosne, transportne i distributivne mreže, uključujući naročito vodu, električnu energiju, prirodni gas, energiju za grejanje, odnosno hlađenje i slično;

2) kretanje dobara po osnovu prometa na malo u skladu sa zakonom kojim se uređuje fiskalizacija;

3) kretanje dobara u okviru ispunjavanja ugovorne obaveze usmerene prema korisnicima sredstava iz međunarodnih okvirnih sporazuma;

4) kretanje dobara u okviru nabavke, modernizacije i remonta vojnih i/ili bezbednosno osetljivih dobara, kao i sa njima povezanih kretanja dobara;

5) kretanje dobara koja podrazumevaju isporuku u okviru jednog subjekta javnog sektora;

6) kretanje dobara kod kojih primalac dobara ili isporučilac dobara nije subjekt javnog sektora, subjekt privatnog sektora niti lice na koje se shodno primenjuju odredbe ovog zakona koje se primenjuju na subjekte privatnog sektora.

Sistem

Član 4.

Sistem obavezno koriste subjekt javnog sektora i subjekt privatnog sektora, kao i lica na koja se shodno primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na subjekte privatnog sektora.

Subjekt javnog sektora, subjekt privatnog sektora i operater prevoza pristupaju i koriste sistem za slanje, prijem, prihvatanje, odbijanje i čuvanje elektronskih otpremnica, potvrdu fizičkog prijema dobara i preuzimanje elektronskih otpremnica u cilju predstavljanja u postupku nadzora, u skladu sa propisima kojima se uređuje nadzor.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, i dobrovoljni korisnik sistema može pristupiti i koristiti sistem za slanje, prijem, prihvatanje, odbijanje i čuvanje elektronskih otpremnica, kao i za preuzimanje elektronskih otpremnica u cilju predstavljanja u postupku nadzora, u skladu sa propisima kojima se uređuje nadzor.

Dobrovoljni korisnik sistema može da se prijavi za korišćenje sistema elektronskih otpremnica pristupanjem sistemu na način propisan ovim zakonom.

U slučaju iz stava 4. ovog člana, dobrovoljni korisnik sistema je u obavezi da koristi sistem u tekućoj i narednoj kalendarskoj godini.

Prevoznik pristupa i koristi sistem za preuzimanje elektronskih otpremnica u cilju predstavljanja u postupku nadzora, u skladu sa propisima kojima se uređuje nadzor.

Izuzetno od stava 6. ovog člana prevoznik nema obavezu pristupanja i korišćenja sistema u slučaju kada elektronsku otpremnicu, čiji je spoljni prikaz odštampao pošiljalac elektronske otpremnice na način koji obezbeđuje verodostojnost porekla i integritet sadržine odštampane otpremnice, potpiše i preda pošiljaocu elektronske otpremnice neposredno pre otpočinjanja prevoza.

U slučaju iz stava 7. ovog člana, jedan potpisani primerak odštampanog spoljnog prikaza elektronske otpremnice prevoznik je dužan da drži u posedu tokom kretanja dobara.

Izuzetno od stava 6. ovog člana prevoznik nema obavezu preuzimanja elektronske otpremnice ukoliko je poštanski operator, odnosno davalac poštanskih usluga, za prevoz poštanskih pošiljki, u skladu sa zakonom kojim se uređuju poštanske usluge.

Korišćenje podataka koji su dostupni u sistemu dozvoljeno je u skladu sa zakonom.

Lista korisnika sistema je javna lista koja sadrži poreske identifikacione brojeve subjekata javnog sektora, subjekata privatnog sektora i dobrovoljnih korisnika sistema, kao i jedinstvene brojeve korisnika budžetskih sredstava subjekata koji su upisani u Evidenciju korisnika javnih sredstava i koja se vodi kod Centralnog informacionog posrednika upotrebom informaciono-komunikacionih tehnologija.

Ministarstvo finansija u cilju omogućavanja rada sistema, preuzima podatke koji se vode kod nadležnih organa u vezi sa korisnicima sistema.

Aktom ministra nadležnog za poslove finansija bliže se uređuju način prijave na sistem, pristupanje i korišćenje sistema i korišćenje podataka u smislu ovog člana,

kao i sadržina liste korisnika sistema, uslovi za brisanje sa liste korisnika, kao i način i postupak brisanja sa liste korisnika sistema.

Elektronska otpremnica u papirnom obliku

Član 5.

Elektronska otpremnica u papirnom obliku je otpremnica odštampana na papiru i obeležena sigurnosnom hologramskom nalepnicom.

U slučaju privremenog prekida veze sa sistemom usled kvara ili nedostataka na sistemu, ili prekida internet veze, korisnicima se preko posebnih funkcionalnosti omogućava korišćenje sistema u cilju evidentiranja informacija o elektronskoj otpremnici u papirnom obliku.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, pošiljalac elektronske otpremnice dužan je da odštampa dva primerka elektronske otpremnice u papirnom obliku obeležene sigurnosnim hologramskim nalepnicama sa istom numeracijom, pri čemu jedan primerak zadržava za sebe, a drugi primerak predaje prevozniku ili operateru prevoza u cilju predstavljanja i dalje predaje radi potvrde fizičkog prijema iz člana 2. stav 1. tačka 14) ovog zakona.

Sigurnosne hologramske nalepnice iz stava 1. ovog člana štampa Zavod na način koji obezbeđuje posebnu zaštitu kakva se koristi za štampanje vrednosnica, a pribavlja ih pošiljalac elektronske otpremnice.

Pošiljalac elektronske otpremnice iz stava 1. ovog člana dužan je da najkasnije prvog narednog radnog dana po ponovnom uspostavljanju veze sa sistemom izvrši evidentiranje svih nedostajućih podataka u sistemu.

Ugovorom između Ministarstva finansija i Zavoda reguliše se način zaštite od falsifikovanja i drugi tehnički detalji sigurnosne hologramske nalepnice, kao i druga pitanja od značaja za slanje, preuzimanje i dostavljanje elektronske otpremnice u papirnom obliku.

Aktom ministra nadležnog za poslove finansija bliže se uređuju uslovi, način i postupak korišćenja posebnih funkcionalnosti sistema elektronskih otpremnica iz ovog člana, minimalni sadržaj elektronske otpremnice u papirnom obliku i postupanje sa elektronskom otpremnicom u papirnom obliku.

Osnovni elementi elektronske otpremnice

Član 6.

Elektronska otpremnica uobičajeno sadrži:

- 1) naziv, adresu, poreski identifikacioni broj i matični broj pošiljaoca elektronske otpremnice;
- 2) naziv, adresu i poreski identifikacioni broj i matični broj primaoca elektronske otpremnice;
- 3) naziv, adresu i poreski identifikacioni broj i matični broj prevoznika uključenih u kretanje dobara;
- 4) broj i datum slanja elektronske otpremnice;
- 5) osnov kretanja dobara;
- 6) vreme i datum planiranog početka kretanja dobara;
- 7) vreme i datum početka kretanja dobara;
- 8) vreme i datum planiranog završetka kretanja dobara;
- 9) mesto i adresu otpreme (utovara) dobara;

- 10) mesto i adresu preuzimanja (istovara) dobara;
- 11) podatke o vrsti i količini isporučenih dobara, uključujući i slovne oznake akciznih proizvoda ukoliko se radi o akciznim proizvodima;
- 12) jedinstveni identifikacioni broj elektronske otpremnice nalogodavca, ako elektronsku otpremnicu šalje operater prevoza;
- 13) podatke o prevoznim sredstvima za prevoz dobara, odnosno identifikacione podatke lica koje prenosi dobra u slučaju lične dostave;
- 14) dvodimenzionalni bar-kod (eng. QR – Quick Response) za verifikaciju koji sadrži hiperlink ka sistemu.

Elektronska otpremnica može sadržati i druge podatke od značaja za pošiljaoca, primaoca ili druge zainteresovane strane, u skladu sa zakonom.

Spoljni prikaz elektronske otpremnice u slučaju štampanja za potrebe prevoza ili čuvanja elektronske otpremnice omogućava se posebnom funkcionalnošću u sistemu na način koji obezbeđuje vidljivost svih elemenata elektronske otpremnice.

U slučaju da je vreme početka kretanja dobara, u smislu stava 1. tačka 7) ovog člana, određeno u vremenskom intervalu, smatraće se da je otprema započela početkom tog intervala.

Ovaj zakon ne utiče na primenu odredaba zakona kojim se uređuju obračunavanje i plaćanje poreza na dodatu vrednost i podzakonskih akata usvojenih na osnovu tog zakona i odredaba zakona kojim se uređuje računovodstvo u delu odredaba kojim se uređuje računovodstvena isprava.

Aktom ministra nadležnog za poslove finansija bliže se uređuju forma i način unosa podataka u sistem, minimalni sadržaj elektronske otpremnice neophodan za njeno procesuiranje kroz sistem, slučajevi u kojima pojedini elementi elektronske otpremnice mogu biti izostavljeni, slovne oznake akciznih proizvoda, slučajevi u kojima je predviđena obaveza iskazivanja dodatnih elemenata na osnovu drugih propisa kojima se uređuje slanje određenih vrsta otpremnica, kao i forma i način dostave prateće dokumentacije kroz sistem.

III. POSTUPANJE SA ELEKTRONSKIM OTPREMNICAMA

Slanje, prijem i predstavljanje elektronske otpremnice

Član 7.

Pošiljalac elektronske otpremnice dužan je da pošalje elektronsku otpremnicu u skladu sa zakonom najkasnije pre početka kretanja dobara.

Prevoznik iz člana 2. stav 1. tačka 7) ovog zakona preko sistema preuzima elektronsku otpremnicu u cilju predstavljanja u postupku nadzora u skladu sa propisima kojima se uređuje nadzor.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, kada prevoznik nije korisnik sistema u smislu člana 4. stav 7. ovog zakona, pošiljalac elektronske otpremnice dužan je da potpisani odštampani spoljni prikaz elektronske otpremnice priloži preko sistema uz elektronsku otpremnicu najkasnije pred početak kretanja dobara.

Primalac elektronske otpremnice dužan je da izvrši potvrdu fizičkog prijema dobara na dan preuzimanja dobara ili najkasnije tri radna dana nakon otpočinjanja prijema dobara, osim u slučaju iz člana 5. stav 2. ovog zakona.

Elektronska otpremnica na osnovu koje nije izvršena potvrda fizičkog prijema dobara u smislu stava 4. ovog člana prestaje da važi istekom 30 dana od dana otpočinjanja kretanja dobara.

Elektronska otpremnica smatra se primljenom u trenutku slanja primaocu preko sistema.

Pošiljalac elektronske otpremnice može preko sistema stornirati elektronsku otpremnicu do potvrde fizičkog prijema dobara u skladu sa stavom 4. ovog člana, uz navođenje razloga za storniranje.

Aktom ministra nadležnog za poslove finansija uređuju se način i postupak slanja, storniranja, prijema i predstavljanja elektronskih otpremnica u okviru postupaka inspekcijskog nadzora.

Prihvatanje i odbijanje elektronske otpremnice

Član 8.

Primalac elektronske otpremnice proverava primljenu elektronsku otpremnicu pristupom sistemu i prihvata je ili odbija, u celosti ili delimično, u roku od osam dana od dana kada je izvršena potvrda fizičkog prijema u smislu člana 7. stav 4. ovog zakona, slanjem elektronske prijemnice.

Ako primalac elektronske otpremnice koji je subjekt javnog sektora ne pošalje elektronsku prijemnicu u roku iz stava 1. ovog člana, elektronska otpremnica smatra se prihvaćenom u celosti.

Ako primalac elektronske otpremnice koji je subjekt privatnog sektora ne pošalje elektronsku prijemnicu u roku iz stava 1. ovog člana, elektronska otpremnica smatra se odbijenom u celosti.

Primalac elektronske otpremnice delimično prihvata, odnosno delimično odbija primljenu elektronsku otpremnicu slanjem elektronske prijemnice preko sistema sa naznačenim odstupanjima ili drugim utvrđenim nedostacima, o čemu se pošiljalac elektronske otpremnice naknadno može saglasiti u roku od 30 dana od dana prispeća takve elektronske prijemnice, a u suprotnom će se smatrati da je u celosti odbio elektronsku prijemnicu.

Aktom ministra nadležnog za poslove finansija uređuju se način i postupak prihvatanja i odbijanja elektronskih otpremnica, slanja elektronske prijemnice, usaglašavanja preko sistema i način postupanja sa odbijenim elektronskim otpremnicama u sistemu.

Centralni informacioni posrednik

Član 9.

Centralni informacioni posrednik upravlja sistemom i odgovoran je za njegovo funkcionisanje, daje obaveštenja ili informacije iz sistema i omogućava uvid, pristup ili korišćenje sistema korisnicima u skladu sa njihovim pravima, dužnostima, obavezama ili ovlašćenjima u smislu ovog zakona.

Aktom ministra nadležnog za poslove finansija bliže se uređuje način postupanja Centralnog informacionog posrednika u obavljanju poslova iz stava 1. ovog člana.

Zaštita podataka

Član 10.

Centralni informacioni posrednik i subjekti ovlašćeni da pristupaju sistemu dužni su da obrađuju podatke o ličnosti samo u svrhu određenu ovim zakonom i štite ih u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Centralni informacioni posrednik dužan je da preduzima mere zaštite od bezbednosnih rizika u skladu sa zakonom kojim se uređuje informaciona bezbednost.

Čuvanje elektronskih otpremnica

Član 11.

Elektronska otpremnica poslata ili primljena od strane subjekta javnog sektora čuva se trajno u sistemu.

Elektronska otpremnica poslata od strane subjekta privatnog sektora čuva se u sistemu deset godina od isteka godine u kojoj je poslata elektronska otpremnica.

Pošiljalac elektronske otpremnice čuva potpisani odštampani spoljni prikaz elektronske otpremnice iz člana 7. stav 3. ovog zakona, u roku od deset godina od isteka godine u kojoj je poslata elektronska otpremnica.

Elektronsku otpremnicu u papirnom obliku iz člana 5. stav 1. ovog zakona pošiljalac čuva u roku od deset godina od isteka godine u kojoj je poslata takva otpremnica.

Verodostojnost porekla i integritet sadržine elektronske otpremnice obezbeđuje se od njenog slanja do isteka roka do kojeg postoji obaveza njenog čuvanja.

Verodostojnost porekla i integritet sadržine elektronske otpremnice obezbeđuju se slanjem u formatu propisanim ovim zakonom, kao i čuvanjem u formatu pogodnom za elektronsko čuvanje dokumenta.

Subjekt privatnog sektora koji je poslao, odnosno primio elektronsku otpremnicu može odštampati elektronsku otpremnicu u jednom ili više primeraka do isteka roka za obavezno čuvanje elektronskih otpremnica iz stava 2. ovog člana, na način koji obezbeđuje verodostojnost porekla i integritet sadržine odštampane otpremnice.

Prevoznik koji je korisnik sistema u smislu člana 4. stav 6. ovog zakona može odštampati elektronsku otpremnicu u jednom ili više primeraka do isteka roka za obavezno čuvanje elektronskih otpremnica iz stava 3. ovog člana, na način koji obezbeđuje verodostojnost porekla i integritet sadržine odštampane otpremnice.

Otpremnica iz st. 7. i 8. ovog člana smatra se autentičnom i posle isteka roka za obavezno čuvanje elektronskih otpremnica iz st. 1. i 2. ovog člana.

Odredbe st. 1, 2, 5, 6, 7. i 9. ovog člana shodno se primenjuju i na elektronsku prijemnicu.

Aktom ministra nadležnog za poslove finansija bliže se uređuju uslovi i način čuvanja elektronskih otpremnica, potpisanih odštampanih spoljnih prikaza elektronske otpremnice, elektronskih otpremnica u papirnom obliku i elektronskih prijemnica, način obezbeđivanja verodostojnosti i integriteta sadržine odštampanog spoljnog prikaza elektronskih otpremnica i elektronskih prijemnica, kao i način predstavljanja elektronskih otpremnica na osnovu zahteva nadležnog organa.

IV. NADZOR

Vršenje i obaveze prilikom vršenja nadzora

Član 12.

Nadzor nad primenom ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Drugi državni organi, u skladu sa ovlašćenjima iz posebnih propisa, vrše u okviru postupka inspeksijskog nadzora i nadzor nad primenom ovog zakona.

Pošiljalac elektronske otpremnice, primalac elektronske otpremnice, operater prevoza, prevoznik i centralni informacioni posrednik dužni su da u cilju nesmetanog

vršenja inspekcijskog nadzora i prikupljanja podataka od značaja za vršenje inspekcijskog nadzora nad određenim subjektom nadzora omogućuje licu koje vrši inspekcijski nadzor uvid u elektronsku otpremnicu, odštampani spoljni prikaz elektronske otpremnice, elektronsku otpremnicu u papirnom obliku, elektronsku prijemnicu, prateću tehničku opremu i uređaje koji su u vezi sa obavezama propisanim zakonom.

V. KAZNE NE ODREDBE

Član 13.

Novčanom kaznom u iznosu od 200.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice – subjekt privatnog sektora, prevoznik, odnosno javno preduzeće ako:

- 1) povredi obavezu slanja elektronske otpremnice (član 3. stav 1);
- 2) povredi obavezu predstavljanja elektronske otpremnice u okviru postupka inspekcijskog nadzora (član 4. st. 2. i 6);
- 3) ne izvrši evidentiranje svih nedostajućih podataka u sistemu po ponovnom uspostavljanju veze sa sistemom u propisanom roku (član 5. stav 5);
- 4) ne priloži preko sistema potpisani odštampani spoljni prikaz elektronske otpremnice uz elektronsku otpremnicu u propisanom roku (član 7. stav 3);
- 5) ne izvrši potvrdu fizičkog prijema u propisanom roku (član 7. stav 4);
- 6) koristi podatke koji su dostupni u sistemu u svrhe koje nisu propisane zakonom (član 10. stav 1).

Za prekršaj iz stava 1. ovoga člana kazniće se odgovorno lice pravnog lica – subjekta privatnog sektora, prevoznika, odnosno javnog preduzeća, novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik – subjekt privatnog sektora i prevoznik novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 500.000 dinara.

Član 14.

Novčanom kaznom u iznosu od 300.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice – pošiljalac elektronske otpremnice, primalac elektronske otpremnice i prevoznik ako licu koje vrši inspekcijski nadzor, u cilju nesmetanog vršenja inspekcijskog nadzora i prikupljanja podataka od značaja za vršenje inspekcijskog nadzora nad određenim subjektom:

- 1) ne omogući uvid u elektronsku otpremnicu, odštampani spoljni prikaz elektronske otpremnice, elektronsku otpremnicu u papirnom obliku, elektronsku prijemnicu, prateću tehničku opremu i uređaje koji su predmet nadzora prema odredbama člana 12. ovog zakona;
- 2) prikaže elektronsku otpremnicu koja nije verodostojna, u smislu člana 11. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovoga člana kazniće se odgovorno lice pravnog lica – subjekta privatnog sektora i prevoznika novčanom kaznom u iznosu od 50.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik – subjekt privatnog sektora i prevoznik novčanom kaznom u iznosu od 150.000 dinara.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 15.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od 90 dana od stupanja na snagu ovog zakona.

Početak primene

Član 16.

Sistem može da koristi subjekt javnog sektora, subjekt privatnog sektora i prevoznik po uspostavljanju tehničko-tehnoloških uslova.

Obaveza subjekta javnog sektora da primi elektronsku otpremnicu, obaveza subjekta javnog sektora da pošalje elektronsku otpremnicu subjektu javnog sektora, kao i obaveza prevoznika da predstavi elektronsku otpremnicu poslatu u ovim kretanjima dobara u okviru postupaka inspeksijskog nadzora u skladu sa odredbama zakona kojima se uređuje inspeksijski nadzor, u skladu sa ovim zakonom, primenjuju se od 1. januara 2026. godine.

Obaveza subjekta privatnog sektora da u slučaju kretanja dobara koji su akcizni proizvodi pošalje elektronsku otpremnicu, kao i obaveza prevoznika da predstavi elektronsku otpremnicu poslatu u ovim kretanjima dobara u okviru postupaka inspeksijskog nadzora u skladu sa odredbama zakona kojima se uređuje inspeksijski nadzor, u skladu sa ovim zakonom, primenjuju se od 1. januara 2026. godine.

Obaveza subjekta privatnog sektora koji po bilo kom osnovu prima akcizne proizvode da primi elektronsku otpremnicu, u skladu sa ovim zakonom, primenjuje se od 1. januara 2026. godine.

Obaveza subjekta privatnog sektora da pošalje elektronsku otpremnicu subjektu javnog sektora, kao i obaveza prevoznika da predstavi elektronsku otpremnicu poslatu u ovim kretanjima dobara u okviru postupaka inspeksijskog nadzora u skladu sa odredbama zakona kojima se uređuje inspeksijski nadzor, u skladu sa ovim zakonom, primenjuju se od 1. januara 2026. godine.

Obaveza subjekta javnog sektora da u slučaju kretanja dobara pošalje elektronsku otpremnicu, kao i obaveza prevoznika da predstavi elektronsku otpremnicu poslatu u ovim kretanjima dobara u okviru postupaka inspeksijskog nadzora u skladu sa odredbama zakona kojima se uređuje inspeksijski nadzor, u skladu sa ovim zakonom, primenjuju se od 1. januara 2026. godine.

Obaveza subjekta privatnog sektora da u slučaju kretanja dobara primi elektronsku otpremnicu, u skladu sa ovim zakonom, primenjuje se od 1. oktobra 2027. godine.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na obavezu slanja elektronske otpremnice gde su pošiljalac i primalac subjekti privatnog sektora, kao i obaveza prevoznika da predstavi elektronsku otpremnicu poslatu u ovim kretanjima dobara u okviru postupaka inspeksijskog nadzora u skladu sa odredbama zakona kojima se uređuje inspeksijski nadzor, u skladu sa ovim zakonom, primenjuju se od 1. oktobra 2027. godine.

Stupanje na snagu

Član 17.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 97. stav 1. tačka 6. Ustava Republike Srbije, prema kome Republika, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje jedinstveno tržište, pravni položaj privrednih subjekata, sistem obavljanja pojedinih privrednih i drugih delatnosti i robne rezerve.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Najvažniji razlozi za donošenje ovog zakona nalaze se u potrebi da se unapredi i istovremeno pojednostavi način dokumentovanja kretanja dobara kroz Republiku Srbiju, kao i da se učini efikasnijim nadzor nad kretanjem dobara, uključujući inspekcijски nadzor, koji državni organi vrše u skladu sa svojim delokrugom uređenim posebnim propisima. Takođe, primena odredaba ovog zakona dovešće do uniformnosti u postupanju prilikom izrade i slanja dokumenata koja prate dobra u kretanju i preuzimanje dobara, kao i do unapređenja pravne sigurnosti prilikom razmene navedenih dokumenata.

Potrebu za uvođenjem elektronskih otpremnica diktiraju ne samo potrebe privrede u cilju ubrzanja i olakšavanja procesa i logistike, već i potrebe inspekcijskog nadzora, kao i fiskalne kontrole.

Ključni ciljevi koji se postižu uvođenjem sistema za razmenu elektronskih otpremnica u standardizovanom digitalnom formatu imaće pozitivan uticaj kako na javnu upravu, tako i na privredne subjekte u različitim poslovnim segmentima. Pre svega, optimizovaće se interna komunikacija i ubrzaće se razmena podataka, uz direktne uštede na troškovima papira i radnih sati. Centralizovani sistem pruža mogućnost potvrđivanja verodostojnosti poslatih dokumenata, uz visok stepen sigurnosti od nestanka ili zloupotrebe podataka i procese koji se mogu odvijati u realnom vremenu, što doprinosi efikasnosti inspekcijskih nadzora, lakšem izveštavanju i kreiranju statističkih analiza.

Odredbama ovog zakona predviđa se uspostavljanje sistema za elektronske otpremnice, preko koga se vrši slanje, prijem, evidentiranje, obrada i čuvanje elektronskih otpremnica i elektronskih prijemnica. Opisana platforma omogućiće, bez troškova za korisnike, razmenu elektronskih otpremnica u strukturiranom formatu koji omogućava potpuno automatizovanu elektronsku obradu podataka. To znači da će korisnici sistema moći da razmenjuju elektronske otpremnice i elektronske prijemnice nezavisno od toga da li u svom poslovanju koriste informacione sisteme koji su kompatibilni jedan sa drugim.

Osim opisanog unapređenja razmene dokumentacije, sprovođenjem odredaba ovog zakona očekuje se i pojednostavljenje načina izrade elektronskih otpremnica i elektronskih prijemnica. Naime, Predlog zakona predviđa određene uobičajene elemente koje elektronska otpremnica sadrži, uz ostavljenu mogućnost da se otpremnicu mogu uneti i drugi podaci od značaja za pošiljaoca, primaoca ili druge zainteresovane strane. Razmena dokumentacije preko sistema biće brza i efikasna, s obzirom na to da će poslati dokument preko sistema stići primaocu praktično istog trenutka. Na ovaj način dodatno se ostvaruje ušteda u vremenu potrebnom za manipulisanje dokumentacijom, budući da se postepeno uklanja potreba za izdavanjem, zaprimanjem i čuvanjem otpremnica u papirnom obliku. Pored toga, do vremenskih ušteda dovešće i odredbe o čuvanju elektronskih

otpremnicama i elektronskih otpremnicama, budući da takva pretraga, po pravilu, zahteva manje vremena od pretraživanja papirnih arhiva.

U skladu sa odredbama ovog zakona, inspekcijski nadzor nad njegovom primenom vršiće ministarstvo nadležno za poslove finansija, kao i drugi državni organi u skladu sa svojim delokrugom uređenim posebnim propisima. Postupak uvida u dokumentaciju tokom vršenja inspekcijskog nadzora biće značajno pouzdaniji, s obzirom na to da će se elektronska otpremnica čuvati u sistemu, sa svim podacima koji je opisuju – npr. datum slanja, podaci o prevozniku, datum početka kretanja dobara i dr. Predlog zakona sadrži i odredbu da su pošiljalac elektronske otpremnice, primalac elektronske otpremnice, prevoznik i centralni informacioni posrednik dužni da u cilju nesmetanog vršenja inspekcijskog nadzora i prikupljanja podataka od značaja za vršenje inspekcijskog nadzora nad određenim subjektom nadzora omoguće licu koje vrši inspekcijski nadzor uvid u elektronsku otpremnicu, prateću tehničku opremu i uređaje koji su u vezi sa obavezama propisanim zakonom.

Korišćenje jedinstvenog sistema za slanje i prijem elektronskih otpremnica pouzdano će za posledicu imati i uniformnost u postupanju korisnika prilikom otpremanja robe. Odredbama ovog zakona predviđene su određene obaveze, kako na strani izdavaoca, tako i na strani primaoca elektronske otpremnice, ali i prevoznika.

Ovim zakonom predviđa se određivanje kruga subjekata koji će pristupati i koristiti sistem elektronskih otpremnica, kao i različita odstupanja od obaveznog režima izdavanja elektronskih otpremnica. Na prvom mestu, u pogledu pojedinih kretanja dobara, obaveza izdavanja elektronske otpremnice ne postoji. Pored toga, predlagač zakona opredelio se za pažljivo odmereno rešenje prema kojem se obaveze ograničavaju isključivo na subjekte javnog sektora, kao i na subjekte privatnog sektora (obveznici poreza na dodatu vrednost i lica koja učestvuju u kretanju akciznih proizvoda), dok se drugim privatnim subjektima pruža mogućnost da se dobrovoljno opredele za korišćenje sistema.

U skladu sa odredbama ovog zakona, nakon što istekne rok za postupanje po elektronskoj otpremnici, elektronska otpremnica smatra se prihvaćenom, ako je primalac subjekt javnog sektora, čime se utiče na povećanje finansijske discipline javnog sektora. Za subjekte privatnog sektora važi drukčiji režim, s obzirom na to da bi automatsko prihvatanje elektronskih otpremnica u ovom slučaju dovelo do pravne nesigurnosti, kao i do uticaja na obligacione odnose subjekata privatnog sektora. Naime, ne može se pretpostaviti da je subjekt privatnog sektora prihvatio otpremnicu zbog isteka roka u kojem treba da prihvati ili odbije elektronsku otpremnicu, odnosno neophodno je da se subjekt privatnog sektora o prihvatanju izjasni aktivnim preduzimanjem propisane radnje.

Takođe, obaveza izdavanja elektronskih otpremnica između različitih subjekata uvodi se fazno: obaveze subjekata javnog sektora da šalju i primaju elektronske otpremnice, kao i obaveze koje se odnose na kretanje dobara koja se smatraju akciznim proizvodima, počinju da se primenjuju 1. januara 2026. godine. Obaveze da subjekti privatnog sektora međusobno šalju i primaju elektronske otpremnice, pod uslovom da nije reč o akciznim proizvodima, primenjivaće se od 1. oktobra 2027. godine.

III. SADRŽINA ZAKONA - OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Materija ovog zakona podeljena je u šest poglavlja.

Poglavlje I. Uvodne odredbe (čl. 1. i 2. Predloga zakona)

Sadrži odredbe kojima se utvrđuje predmet uređivanja ovog zakona, kao i odredbe kojima se definišu osnovni pojmovi.

Članom 1. Predloga zakona definisan je predmet uređivanja zakona i da se odredbe ovog zakona ne odnose se na fizička lica koja nisu obveznici poreza na prihod od samostalne delatnosti.

Član 2. Predloga zakona definiše značenje pojedinih pojmova koji su upotrebljeni u ovom zakonu.

Poglavlje II. Elektronska otpremnica (čl. 3, 4, 5. i 6. Predloga zakona)

Sadrži odredbe kojima se uređuju obaveze slanja elektronske otpremnice, odredbe kojima se uređuje koja lica i na koji način imaju obavezu ili mogućnost korišćenja sistema, kao i odredbe kojima se predviđa postupanje u slučaju privremenog ili trajnog prekida veze sa sistemom. Takođe, uređena je uobičajena sadržina elektronske otpremnice, na koji način se omogućava spoljni prikaz elektronske otpremnice u slučaju štampanja za potrebe prevoza ili čuvanja elektronske otpremnice, kao i da odredbe Zakona ne utiču na primenu odredaba zakona kojim se uređuju obračunavanje i plaćanje poreza na dodatu vrednost i podzakonskih akata usvojenih na osnovu tog zakona i odredaba zakona kojim se uređuje računovodstvo u delu odredaba kojim se uređuje računovodstvena isprava.

Članom 3. Predloga zakona predviđena je obaveza slanja elektronske otpremnice i izuzeci od te obaveze.

Član 4. Predloga zakona predviđa ko je u obavezi da koristi sistem za slanje, prijem, prihvatanje, odbijanje i čuvanje elektronskih otpremnica. Takođe, definisana je i lista korisnika sistema elektronskih otpremnicama, kao i da se aktom ministra nadležnog za poslove finansija bliže uređuje način prijave na sistem, pristupanje i korišćenje sistema i korišćenje podataka u smislu ovog člana, sadržina liste korisnika sistema, uslovi za brisanje sa liste korisnika, kao i način i postupak brisanja sa liste korisnika sistema.

Članom 5. Predloga zakona definisana je elektronska otpremnica u papirnom obliku, kada se ona koristi i pod kojim uslovima. Takođe, predviđeno je da će elektronska otpremnica u papirnom obliku biti zaštićena sigurnosnim hologramskim nalepnicama, kao i da će se aktom ministra nadležnog za poslove finansija bliže urediti uslovi, način i postupak korišćenja posebnih funkcionalnosti sistema elektronskih otpremnica iz ovog člana, minimalni sadržaj elektronske otpremnice u papirnom obliku i postupanje sa elektronskom otpremnicom u papirnom obliku.

Članom 6. Predloga zakona predviđeni su uobičajeni elementi koje će sadržati elektronska otpremnica, kao i da će se aktom ministra nadležnog za poslove finansija bliže urediti forma i način unosa podataka u sistem, minimalni sadržaj elektronske otpremnice neophodan za njeno procesuiranje kroz sistem, slučajevi u kojima pojedini elementi elektronske otpremnice mogu biti izostavljeni, slovne oznake akciznih proizvoda, slučajevi u kojima je predviđena obaveza iskazivanja dodatnih elemenata na osnovu drugih propisa kojima se uređuje slanje određenih vrsta otpremnica, kao i forma i način dostave prateće dokumentacije kroz sistem.

Poglavlje III. Postupanje sa elektronskim otpremnicama (čl. 7, 8, 9, 10. i 11. Predloga zakona)

Sadrži odredbe kojima će se regulisati slanje, prijem i predstavljanje elektronske otpremnice, način i postupak prihvatanja i odbijanja elektronske otpremnice. Predviđena su i postupanja centralnog informacionog posrednika, zaštita podataka i čuvanje elektronskih otpremnica.

Članom 7. Predloga zakona uređuje se slanje, prijem i predstavljanje elektronske otpremnice.

Član 8. Predloga zakona predviđa način i postupak prihvatanja i odbijanja elektronske otpremnice, kao i kao da će se aktom ministra nadležnog za poslove finansija urediti način i postupak prihvatanja i odbijanja elektronskih otpremnica, slanje elektronske prijemnice, usaglašavanje preko sistema i način postupanja sa odbijenim elektronskim otpremnicama u sistemu.

Članom 9. Predloga zakona predviđeno je postupanje centralnog informacionog posrednika, kao i da će se aktom ministra nadležnog za poslove finansija bliže urediti način postupanja Centralnog informacionog posrednika u obavljanju poslova iz 1. stavu ovog člana.

Član 10. Predloga zakona predviđa zaštitu podataka i dužnost centralnog informacionog posrednika.

Članom 11. Predloga zakona predviđeno je čuvanje elektronskih otpremnica, kao i da će se aktom ministra nadležnog za poslove finansija bliže urediti uslovi i način čuvanja elektronskih otpremnica, potpisanih odštampanih spoljnih prikaza elektronske otpremnice, elektronskih otpremnica u papirnom obliku i elektronskih prijemnica, način obezbeđivanja verodostojnosti i integriteta sadržine odštampanog spoljnog prikaza elektronskih otpremnica i elektronskih prijemnica, kao i način predstavljanja elektronskih otpremnica na osnovu zahteva nadležnog organa.

Poglavlje IV. Nadzor (član 12. Predloga zakona)

Sadrži odredbe o nadzoru nad primenom ovog zakona i dužnosti u pogledu omogućavanja nesmetanog vršenja inspeksijskog nadzora.

Član 12. Predloga zakona predviđa ko vrši nadzor nad primenom ovog zakona, kao i obaveze prilikom nadzora.

Poglavlje V. Kaznene odredbe (čl. 13. i 14. Predloga zakona)

Sadrži odredbe kojima se predviđaju novčane kazne za učinjene prekršaje.

Članom 13. Predloga zakona predviđeno je novčano kažnjavanje pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu za povredu obaveze slanja elektronske otpremnice, evidentiranja i predstavljanja, kao i ako ne priloži odštampani spoljni prikaz elektronske otpremnice uz elektronsku otpremnicu u određenom roku.

Članom 14. Predloga zakona predviđeno je novčano kažnjavanje pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu ako ne omogućiti uvid u elektronsku otpremnicu, odštampani spoljni prikaz elektronske otpremnice, elektronsku otpremnicu u papirnom obliku, elektronsku prijemnicu, prateću tehničku opremu i uređaje koji su u vezi sa obavezama predviđenim članom 12. ovog zakona, kao i ako prikaže elektronsku otpremnicu koja nije verodostojna.

Poglavlje VI. Prelazne i završne odredbe (čl. 15, 16. i 17. Predloga zakona)

Sadrži odredbe o roku za donošenje podzakonskih akata za sprovođenje Zakona, detaljno regulisan početak primene obaveza u fazama, kao i stupanje na snagu ovog zakona.

Članom 15. Predloga zakona predviđeno je da podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona budu doneti u roku od 90 dana od stupanja na snagu ovog zakona.

Član 16. Predloga zakona predviđa početak primene ovog zakona, obaveze subjekata javnog i privatnog sektora.

Član 17. Predloga zakona predviđa da ovaj zakon stupa na snagu osmog

dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA IZNOSA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Članom 41. stav 3. Zakona o planskom sistemu Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 30/18) propisano je da se na organe državne uprave shodno primenjuje član 37. tog zakona u pogledu kontrole sprovođenja analize efekata propisa pre njihovog usvajanja od strane Vlade, za sve zakone i druge propise kojima se bitno menja način ostvarivanja prava, obaveza i pravnih interesa fizičkih i pravnih lica.

Ključna pitanja za analizu postojećeg stanja i pravilno definisanje promene koja se predlaže

1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti?

Predloženo zakonsko rešenje uređuje slanje i prijem elektronske otpremnice i elektronske prijemnice, kao isprava koje se dostavljaju preko sistema elektronskih otpremnica – centralizovanog informatičko-tehnološkog rešenja preko koga se vrši slanje, prijem, evidentiranje, obrada i čuvanje elektronskih otpremnica i elektronskih prijemnica. U Republici Srbiji u ovom trenutku ne postoji centralizovana evidencija otpremnica i prijemnica (osim eventualno na nivou pojedinačnih privrednih subjekata), niti se tako nešto planira do uvođenja sistema čije se uspostavljanje predlaže ovim aktom. S tim u vezi, odabir pokazatelja koji se odnose na broj poslatih elektronskih otpremnica i elektronskih prijemnica, što je jedan od jasnih indikatora stepena korišćenja sistema, dobija na vrednosti, a sistem, bez prejudiciranja detalja tehničkih karakteristika, svakako će imati mogućnost izrade osnovnih izveštaja o broju poslatih dokumenata.

Drugi pokazatelj čije praćenje pruža uvid u stepen i dinamiku korišćenja sistema elektronskih otpremnica biće broj korisnika koji šalju i primaju elektronske otpremnice u skladu sa ovim zakonom. Podsećamo da je Predlogom zakona predviđen početak primene obaveza u fazama, od kojih prva počinje 1. januara 2026. godine, a druga 1. oktobra 2027. godine, što su dva ključna datuma kada se očekuju značajne promene u broju korisnika sistema.

2) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema.

Razlozi za predlaganje ovog zakona nalaze se prevashodno u potrebi da se unapredi i pojednostavi način dokumentovanja kretanja dobara kroz Republiku Srbiju, kao i da se učini efikasnijim nadzor nad kretanjem dobara, dakle, ovim aktom predlažu se unapređenja u procesima koji su predmet njegovog uređenja.

3) Koja promena se predlaže?

Predlaže se uspostavljanje sistema za elektronske otpremnice – centralizovane platforme preko koje se vrši slanje, prijem, evidentiranje, obrada i čuvanje elektronskih otpremnica i elektronskih prijemnica, bez troškova za korisnike.

Takođe, uređen je postupak uvida u dokumentaciju tokom vršenja nadzora, što će neizostavno dovesti do veće pouzdanosti u utvrđivanju verodostojnosti elektronske otpremnice, s obzirom na to da će se elektronska otpremnica čuvati u sistemu, sa svim podacima koji je opisuju.

4) Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Predlogom zakona početak primene obaveza uređen je fazno. Za subjekte javnog sektora, subjekte koji otpremaju dobra subjektima javnog sektora, učesnike u otpremi, kretanju ili prijemu dobara koji su akcizni proizvodi, kao i za prevoznike, odnosno operatere prevoza koji su učesnici u navedenim kretanjima dobara kao početak primene obaveza predlaže se 1. januara 2026. godine. Osim navedenih, u prvoj fazi predložena promena imaće neposrednog uticaja i na državne organe koji vrše nadzor, odnosno inspekcijski nadzor nad primenom ovog zakona.

Kao datum početka primene obaveza koje se odnose na slanje elektronskih otpremnica između subjekata privatnog sektora predložen je 1. oktobar 2027. godine, kada će predložena promena početi da utiče i na ove subjekte, kao i na prevoznike, odnosno operatere prevoza u kretanjima dobara između subjekata privatnog sektora. Istovremeno, državni organi koji vrše nadzor, odnosno inspekcijski nadzor nad primenom ovog zakona imaće mogućnost da na jednostavniji i pouzdaniji način utvrđuju činjenice od značaja za postupak nadzora prilikom vršenja kontrole nad kretanjem dobara svih subjekata na koje se odnosi predmet Predloga zakona.

Predlogom zakona uređen je i poseban slučaj elektronske otpremnice u papirnom obliku, kada pošiljalac papirni oblik elektronske otpremnice obeležava sigurnosnim hologramskim nalepnicama, koje izrađuje Narodna banka Srbije – Zavod za izradu novčanica i kovanog novca Topčider. U tom smislu, odredbe o kojima je ovde reč neposredno će uticati i na Narodnu banku Srbije – Zavod za izradu novčanica i kovanog novca Topčider.

5) Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država, odnosno lokalnih samouprava (ako je reč o javnoj politici ili aktu lokalne samouprave)?

Prilikom izrade prve radne verzije ovog zakona, analizirana su rešenja država Evropske unije u kojima je postojala praksa u vezi sa elektronskim otpremnicama (Slovenija, Italija, Francuska, Rumunija, Mađarska), kao i određenih država koje nisu nužno uporedive sa Republikom Srbijom po veličini, odnosno koje nisu članice Evropske unije, ali koje u okviru svojih zakonodavstava imaju implementirana dobra rešenja u vezi sa predmetom Predloga zakona (Turska i Indija). Zaključeno je da regionalna i svetska praksa u oblasti digitalizacije i praćenja podataka o izvršenim isporukama dobara pokazuju određene zajedničke karakteristike i tendencije: centralizovano prikupljanje podataka; fokus nije na digitalizaciji tradicionalnog dokumenta, već na ekstenzivnijem prikupljanju i praćenju podataka kroz centralizovan sistem; ograničenje obima obaveznog evidentiranja, npr. na prevoz dobara određenim prevoznim sredstvima, na dobra određene vrste, težine u prevozu, vrednosti i/ili samo na obveznike koji već imaju neki vid obaveze elektronskog izveštavanja; obuhvat većine osnova za kretanje dobara, uključujući lokalne komercijalne transakcije, uvoz, izvoz i interna kretanja dobara; unos podataka može vršiti više učesnika u transakciji, i to prodavac, kupac, prevoznik; obaveza prikupljanja podataka nastupa pre izvršenog prevoza, čime se kretanje dobara konvalidira u određenom vremenskom periodu od unosa podataka.

Ključna pitanja za utvrđivanje ciljeva

1) *Šta se predmetnom promenom želi postići? (odgovorom na ovo pitanje definišu se posebni ciljevi, čije postizanje treba da dovode do ostvarenja opšteg cilja. U odnosu na posebne ciljeve, formulišu se mere za njihovo postizanje).*

Predmetna promena ima za cilj da stvori uslove za optimizaciju i ubrzanje poslovnih procesa uz pomoć standardizacije načina dokumentovanja kretanja dobara kroz Republiku Srbiju, kao i da se nadzor nad kretanjem dobara, uključujući inspekcijski nadzor, učini efikasnijim.

2) *Da li su opšti i posebni ciljevi usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom, a pre svega sa prioritarnim ciljevima Vlade?*

Uvođenje sistema elektronskih otpremnica u skladu je sa „Programom ekonomskih reformi za period 2024-2026. godine”, koji je Vlada usvojila 28. decembra 2023. godine.

3) *Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva?*

S obzirom na predloženo rešenje u kome su predviđeni različiti datumi početka primene, ispunjenje određenih ciljeva biće moguće preciznije u periodu nakon 1. oktobra 2027. godine. Što se tiče ostvarenja cilja koji se odnosi na uticaj na efikasnost nadzora nad kretanjem dobara, od pomoći bi bilo praćenje broja sprovedenih inspekcijskih nadzora planiranih na osnovu podataka iz sistema u godini koja sledi početku primene za sve subjekte na koje se Predlog zakona odnosi.

Ključna pitanja za analizu finansijskih efekata

1) *Kakve će efekte izabrana opcija imati na javne prihode i rashode u srednjem i dugom roku?*

Imajući u vidu cilj ovog zakona, predviđena rešenja u srednjem i dugom roku mogu imati pozitivne efekte na javne prihode, dok se ne predviđa uticaj na javne rashode.

2) *Kakvi će biti efekti sprovođenja izabrane opcije na rashode drugih institucija?*

Ne predviđaju se dodatni troškovi, odnosno korišćenja sistema koji uređuje Predlog zakona neće imati uticaj na uvećanje rashoda na strani javnog sektora.

Ključna pitanja za analizu ekonomskih efekata

1) *Koje troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati privredi, pojedinoj grani, odnosno određenoj kategoriji privrednih subjekata?*

Predloženo rešenje predviđa uspostavljanje centralizovane platforme za slanje i prijem elektronskih otpremnica i prijemnica, kao i fazno stupanje na snagu odredaba o obavezama subjekta da koriste opisanu platformu. Sistem će biti dostupan za korišćenje svim subjektima bez nadoknade. Takođe, nije predviđena nadoknada ni za korisnike sistema koji se odluče da povežu svoja ERP rešenja sa sistemom elektronskih otpremnica (tzv. pristupanje putem aplikativnog interfejsa). Istovremeno, postoji mogućnost da će korisnici koji pristupaju putem aplikativnog interfejsa imati jednokratni trošak prilagođavanja IKT rešenja kojim se služe, kako bi

bili u prilici da uspešno šalju i primaju elektronske otpremnice i prijemnice iz svog sistema. Za korišćenje sistema biće potreban računar, tablet ili mobilni telefon sa internet konekcijom, dakle ne predviđaju se vanredni troškovi za nabavku opreme. Takođe, Predlog zakona uređuje da se elektronske otpremnice i prijemnice bez nadoknade čuvaju u sistemu u roku koji je Predlogom zakona predviđen kao obavezan. Što se tiče obaveze čuvanja odštampanog spoljnog prikaza elektronske otpremnice, odnosno čuvanja elektronske otpremnice u papirnom obliku, obaveza čuvanja ne razlikuje se od trenutnog načina čuvanja poslovne dokumentacije.

Predlogom zakona uređeno i otpremanje dobara u slučaju privremenog prekida veze sa sistemom usled kvara ili nedostataka na sistemu, ili prekida internet veze. U opisanoj situaciji, pošiljalac elektronske otpremnice dužan je da odštampa primerke elektronske otpremnice u papirnom obliku i da ih obeleži sigurnosnim hologramskim nalepnicama koje će štampati Narodna banka Srbije - Zavod za izradu novčanica i kovanog novca Topčider. Pošto je uređeno da pošiljalac ima obavezu da pribavi sigurnosne nalepnice, izvesno je da će u opisanoj situaciji (privremeni prekid veze sa sistemom usled kvara ili nedostataka na sistemu, prekid internet veze) postojati trošak za subjekte u iznosu cene sigurnosnih hologramskih nalepnica.

Ključna pitanja za analizu upravljačkih efekata

1) Da li se izabranom opcijom uvode organizacione, upravljačke ili institucionalne promene i koje su to promene? Da li postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta? Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora (npr. proširenje, ukidanje, promene funkcija/hijerarhije, unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta i sl.) i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti?

Izabranom opcijom ne uvode se organizacione, upravljačke i institucionalne promene, postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije. Predlogom zakona uređeno je da sistemom upravlja i ima odgovornost za njegovo funkcionisanje centralni informacioni posrednik, kao nadležna jedinica u okviru ministarstva nadležnog za poslove finansija. Institut Centralnog informacionog posrednika već je uspostavljen na osnovu Zakona o elektronskom fakturisanju i potrebno je da se delokrug poslova proširi i na nadležnosti u skladu sa Predlogom zakona. Radnje u vezi sa upravljanjem sistemom neposredno obavlja Sektor za digitalizaciju u oblasti finansija, u kome postoji 13 sistematizovanih radnih mesta.

U skladu sa odredbama Predloga zakona, stupanje na snagu prvih odredaba o obavezama korišćenja sistema stupaju na snagu 1. januara 2026. godine, a podzakonski akti za sprovođenje zakona biće doneti u roku od 90 dana od stupanja na snagu zakona. Do tog roka (prvo tromesečje 2025. godine), uspostavljanje demonstrativnog okruženja sistema biće tehnički realizovano, dok će produkciono okruženje postati dostupno korisnicima najkasnije u decembru 2025. godine.

Tehnički je predviđeno dovoljno prostora za čuvanje otpremnica i prijemnica u rokovima uređenim Predlogom zakona, naročito uzimajući u obzir okolnosti da su formati u kojima će se dokumenta slati, primati i čuvati optimizovani tako da zauzimaju minimalno potreban prostor, dok će se kao hardverska infrastruktura koristiti najsavremeniji data centar u regionu – Državni centar za upravljanje i čuvanje podataka u Kragujevcu, tako da se trenutno resursi za čuvanje podataka mogu oceniti kao više nego dovoljni.

2) Da li izabrana opcija utiče na vladavinu prava i bezbednost?

Izabrana opcija nema neposredan uticaj na vladavinu prava i bezbednost.

3) Da li je izabrana opcija u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika?

Prilikom izrade teksta Predloga zakona vodilo se računa da izabrana rešenja mogu biti primenjena, kao i da budu u saglasnosti sa važećim propisima; uzeti su u obzir svi pozitivni propisi koji se odnose na isprave u prevozu tereta, među kojima je 13 zakona, i to: Zakon o etanolu („Službeni glasnik RS”, broj 41/09), Zakon o izvršenju i obezbeđenju („Službeni glasnik RS”, broj 106/15 sa kasnijim izmenama, odnosno dopunama), Zakon o jakim alkoholnim pićima („Službeni glasnik RS”, broj 92/15), Zakon o naknadama za korišćenje javnih dobara („Službeni glasnik RS”, broj 95/18 sa kasnijim izmenama, odnosno dopunama), Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji („Službeni glasnik RS”, broj 80/02 sa kasnijim izmenama, odnosno dopunama), Zakon o porezu na dodatu vrednost („Službeni glasnik RS”, broj 84/04 sa kasnijim izmenama, odnosno dopunama), Zakon o prevozu tereta u drumskom saobraćaju („Službeni glasnik RS”, broj 68/2015 sa kasnijim izmenama, odnosno dopunama), Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju („Službeni glasnik RS”, broj 46/95 sa kasnijim izmenama, odnosno dopunama), Zakon o semenu („Službeni glasnik RS”, broj 45/05 sa kasnijim izmenama, odnosno dopunama), Zakon o semenu i sadnom materijalu („Službeni glasnik RS”, broj 54/93 sa kasnijim izmenama, odnosno dopunama), Zakon o sredstvima za ishranu bilja i oplemenjivačima zemljišta („Službeni glasnik RS”, broj 41/09 sa kasnijim izmenama, odnosno dopunama), Zakon o šumama („Službeni glasnik RS”, broj 30/10 sa kasnijim izmenama, odnosno dopunama) i Zakon o vinu („Službeni glasnik RS”, broj 41/09 sa kasnijim izmenama, odnosno dopunama), kao i 40 podzakonskih akata. Takođe, uvođenje sistema elektronskih otpremnica u skladu je sa „Programom ekonomskih reformi za period 2024-2026. godine”, koji je Vlada usvojila 28. decembra 2023. godine, dok odredbe ovog Predloga zakona nemaju uticaja na međunarodne sporazume.

4) Da li izabrana opcija utiče na vladavinu prava i bezbednost? Da li izabrana opcija utiče na odgovornost i transparentnost rada javne uprave i na koji način?

Postupak uvida u dokumentaciju tokom vršenja nadzora biće značajno pouzdaniji, s obzirom na to da će se elektronska otpremnica čuvati u sistemu, sa svim podacima koji je opisuju – npr. datum slanja, podaci o prevozniku, datum početka kretanja dobara i dr. Takođe, Predlogom zakona uređeno da su pošiljalac elektronske otpremnice, primalac elektronske otpremnice, prevoznik i centralni informacioni posrednik dužni da u cilju nesmetanog vršenja inspeksijskog nadzora i prikupljanja podataka od značaja za vršenje inspeksijskog nadzora nad određenim subjektom nadzora omoguće licu koje vrši inspeksijski nadzor uvid u elektronsku otpremnicu, prateću tehničku opremu i uređaje koji su u vezi sa obavezama predviđenim zakonom. S obzirom na navedeno, sprovođenje ovog propisa može imati pozitivne efekte i na planiranje i na sprovođenje nadzora, uključujući inspeksijski nadzor.

5) Koje dodatne mere treba sprovesti i koliko vremena će biti potrebno da se sprovede izabrana opcija i obezbedi njeno kasnije dosledno sprovođenje, odnosno njena održivost?

Dodatne mere koje je potrebno sprovesti odnose se na donošenje podzakonskog akta, na izradu tehničkih uputstava i dokumentacije za korišćenje sistema (kako putem aplikativnog interfejsa, tako i putem korisničkog interfejsa), kao i na završetak tehničke realizacije uspostavljanja demonstrativne verzije sistema. Sve navedeno je planirano i objektivno je moguće sprovesti u prvom tromesečju 2025.

godine. Takođe, u poslednjem tromesečju 2025. godine, potrebno je uspostaviti produkcionu verziju sistema.

Ključna pitanja za analizu rizika

1) Da li postoji još neki rizik za sprovođenje izabrane opcije?

Ne postoje rizici za sprovođenje izabrane opcije.

OBRAZAC IZJAVE O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa

Ovlašćeni predlagač: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo finansija

2. Naziv propisa

Predlog zakona o elektronskim otpremnicama

Draft Law on Electronic Delivery Notes

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno s odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum):

a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa,

NEMA

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

NEMA

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

NEMA

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

NEMA

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

NEMA

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

NEMA

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

NEMA

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

NEMA

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,
NEMA

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima
Evropske unije.

NEMA

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Predlogom zakona o elektronskim otpremnicama uvodi se sistem elektronskih otpremnica koji je povezan sa sistemom elektronskih faktura, uspostavljen na osnovu Zakona o elektronskom fakturisanju („Službeni glasnik RS”, br. 44/21, 129/21, 138/22 i 92/23), koji je usklađen s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) i to sa odredbama iz Naslova IV - Slobodan protok robe, Poglavlje III – Opšte odredbe, član 37. Sporazuma i Naslova VIII – Politike saradnje, član 100. Sporazuma.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Nema izvora prava Evropske unije koji se odnose na materiju propisa u odnosu na odredbe koje predlažu.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

NE

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

Pre otpočinjanja rada na izradi propisa, u cilju sagledavanja uporedno-pravne legislative i prakse u razvijenim državama, Ministarstvo finansija je na projektu *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, Public Finance Reform (PFR) – 2030 Agenda, PN: 2017.2124.0 - 001.00*, kao korisnik sredstava radilo sa dobavljačem na projektu - *Goodfaith Strategic Advisory d.o.o.*

Društvo *Goodfaith Strategic Advisory d.o.o.* je na ovom projektu u tri faze pripremio ukupno četiri izveštaja, i to:

1. *Report on current state of e-Systems in Serbia, benefits of introducing e-delivery notes, identification of potential integration fields with the current systems;*

2. *Report on examples of good practices in similar countries/EU members states;*
3. *Inception report followed by draft alignment paper;*
4. *Draft law or amendments of existing laws and recommendation to abolish/cancel certain provisions in existing laws or bylaws.*

U okviru navedenih izveštaja, dat je pregled trenutnog stanja e-sistema u Srbiji, prikazane su potencijalne koristi od uvođenja elektronskih otpremnica, izvršena je identifikacija potencijalnih integracionih polja sa sadašnjim sistemima, dati su primeri najbolje prakse u sličnim državama i državama EU, izvršeno je usaglašavanje stavova između Ministarstva finansija i konsultanta, i dat je prvi nacrt propisa koji je služio kao platforma za izradu Predloga zakona o elektronskim otpremnicama.